

Innst. 25 S

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget fra transport- og kommunikasjonskomiteen

Prop. 143 S (2011–2012)

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om samtykke til ratifikasjon av avtale av 4. juni 2012 om etablering av den nordeuropeiske funksjonelle luftromsblokk mellom Estland, Finland, Latvia og Norge

Til Stortinget

Sammendrag

Avtale om etablering av den nordeuropeiske funksjonelle luftromsblokk mellom Estland, Finland, Latvia og Norge (NEFAB-avtalen) ble undertegnet 4. juni 2012. Avtalen har som formål å organisere lufttrafikkstyringen og luftrommet mellom de fire statene uavhengig av eksisterende nasjonale grenser. Avtalen er av folkerettslig karakter.

Samarbeidet i NEFAB skal være et middel til å gi brukerne av flysikringstjenestene mer effektiv og miljøvennlig avvikling av trafikken til lavere pris. Det foreligger en omfattende dokumentasjon med analyser av mulig samarbeid mellom aktørene i NEFAB-statene. Dokumentasjonen viser betydelige positive effekter for tjenesteyterne, men særlig for brukerne av luftrommet, hovedsakelig gjennom kortere og mer effektive ruteføringer/flygeveier. Dette vil næringslivet og de reisende nyte godt av. Tettere samarbeid både på statlig, tilsyns- og tjenesteyternivå vil også medføre mer effektiv ressursbruk, særlig med tanke på koordinering av grenseoverskridende virksomhet.

Etableringen av NEFAB innebærer ikke at Norge binder seg til bestemte løsninger når det gjelder fremtidig utvikling av infrastruktur, slik som antallet kontrollsentraler, eventuell konkurranseutsetting av tårn-

tjenester, flyværtjenestene eller organisering av lufttrafikk-tjenesten.

Bakgrunn

Avtalen har sitt utspring i EU-lovgivningen om Et felles europeisk luftrom, pakke I og pakke II, ofte omtalt som «Single European Sky»-regelverket (heretter SES-regelverket). SES-regelverket krever at de deltagende stater organiserer virksomheten knyttet til styring og kontroll av lufttrafikken på en mest mulig effektiv måte.

Ett av tiltakene er å opprette funksjonelle luftromsblokker, som omfatter luftrommet over flere stater. Kravet om etablering av funksjonelle luftromsblokker følger av SES pakke I, som er innlemmet i EØS-avtalen. SES pakke II setter en frist for etablering av luftromsblokker til 4. desember 2012, og fastsetter nye regler for ytelsesstyring med klare mål for lufttrafikkstyringen med hensyn til sikkerhet, kapasitet, miljø og kostnadseffektivitet.

SES pakke II er foreløpig ikke innlemmet i EØS-avtalen, men forventes å bli det så snart det finnes en politisk løsning for spesielle utfordringer for Island. Tidsfristen for etablering av luftromsblokkene er derfor ikke bindende for Norge. Fra norsk side har det likevel vært ønskelig å delta i utviklingen av luftromsblokken fra starten av, for i størst mulig grad å kunne bidra til å forme samarbeidet, ivareta norske hensyn og skape ønskelige rammebetingelser for norske tjenesteytere. Tilsvarende gjelder at Norge heller ikke er forpliktet til å følge regelverket for ytelsesstyring, men har valgt å følge regelverket på frivillig og uformell basis.

Forberedelsene til NEFAB-samarbeidet startet i 2008.

Opprinnelig deltok også Sverige, Danmark og Island i forhandlingene. Disse statene trakk seg imid-

Beriktiget

lertid fra samarbeidet i løpet av 2011. Sverige og Danmark ønsket føringer for samarbeidet mot løsninger som de allerede hadde blitt enige om seg imellom, blant annet krav om større grad av integrering mellom tjenesteyterne enn de andre statene var innforstått med. Island trakk seg ut på grunn av usikkerhet om rammevilkårene for deltakelse i SES-regelverket, blant annet konsekvensene for de særskilte ordningene som gjelder for det nord-atlantiske luftrommet som Island er en del av. Sverige og Danmark påbegynte i 2009 forhandlinger om en egen luftromsblokk som ble formelt etablert i 2010. Island inngår for tiden ikke i noen luftromsblokk.

Sverige og Danmarks valg om å trekke seg fra NEFAB-forhandlingene satte Norge i en vanskelig situasjon på grunn av de betydelige trafikkstrømmene til/fra Norge som går gjennom eller til/fra disse statene. Den reviderte mulighetsstudien fra august 2011 viste imidlertid at en funksjonell luftromsblokk bestående av Estland, Finland, Latvia og Norge like fullt var fordelaktig og oppfylte kravene i SES-regelverket. Det er imidlertid sterkt ønskelig å integrere denne luftromsblokken og den dansk/svenske luftromsblokken.

Nærmere om de enkelte artiklene i avtalen

Avtalen inneholder bestemmelser om samarbeidsområder, styring av NEFAB, bruk og organisering av luftrommet, yting av og tilsyn med flysikringstjenester, avgifter, ytelsesplaner, erstatningsansvar og institusjonelle bestemmelser.

Gjennom avtalen opprettes bl.a. NEFAB-rådet hvor representanter fra Samferdselsdepartementet og Forsvarsdepartementet vil delta.

Nærmere om de enkelte artiklene går frem av pkt. 5 i proposisjonen.

Gjennomføring i norsk rett

Avtalen krever lovendring og anses å være av særlig viktighet, slik at Stortingets samtykke til inngåelse er nødvendig etter Grunnloven § 26 annet ledd.

Gjennomføring av NEFAB-avtalen nødvendigvis gjør en mindre endring i luftfartsloven for å sikre gjennomføring av avtalens bestemmelser om begrensning av erstatningsansvaret for ytere av flysikringstjenester og personer som utfører arbeid for disse (artikkel 27). Forslaget til ny § 7-4b i luftfartsloven er lagt frem for Stortinget ved Prop. 83 L

(2011–2012) om endringer i luftfartsloven, jf. Innst. 329 L (2011–2012) fra justiskomiteen.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Avtalen forventes ikke å medføre vesentlige økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige, herunder Luftfartstilsynet.

Samlet legges det til grunn at kostnadene for det offentlige i tilknytning til NEFAB-samarbeidet kan dekkes innenfor eksisterende budsjetter.

Ifølge mulighetsstudie utført av Avinor m.fl. er de samlede effektene av NEFAB-samarbeidet, dvs. besparelser for tjenesteyterne og for brukerne av tjenestene, beregnet til ca. 400 mill. kroner pr. år fra 2015, og mer enn 600 mill. kroner pr. år fra 2020.

Uttalelse fra utenriks- og forsvarskomiteen

Utenriks- og forsvarskomiteen slutter seg i brev, datert 17. oktober 2012, til transport- og kommunikasjonskomiteens innstilling og har ingen ytterligere merknader.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Anne Marit Bjørnflaten, Susanne Bratli, Freddy de Ruiten, Gorm Kjernli, Magne Rommetveit og Tone Merete Sønsterud, fra Fremskrittspartiet, Jan-Henrik Fredriksen, Ingebjørg Godskesen, Bård Hoksrud og Arne Sortevik, fra Høyre, Øyvind Halleraker, Lars Myraune og Ingjerd Schou, fra Sosialistisk Venstreparti, Hallgeir H. Langeland, fra Senterpartiet, Janne Sjelmo Nordås, og fra Kristelig Folkeparti, lederen Knut Arild Hareide, viser til at saken gjelder samtykke til ratifikasjon av avtale av 4. juni 2012 om etablering av den nordeuropeiske funksjonelle luftromsblokk mellom Estland, Finland, Latvia og Norge. Avtalen har som formål å organisere lufttrafikkstyringen og luftrommet mellom de fire statene uavhengig av eksisterende nasjonale grenser. Avtalen er av folkerettslig karakter.

Komiteen har merket seg at det er sterkt ønskelig å integrere luftromsblokken mellom Estland, Finland, Latvia og Norge og den dansk/svenske luftromsblokken.

Komiteen har for øvrig ingen merknader.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en enstemmig komité.

Komiteen viser til proposisjonen og merkningene og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Stortinget samtykker i ratifikasjon av avtale av 4. juni 2012 om etablering av den nordeuropeiske funksjonelle luftromsblokk mellom Estland, Finland, Latvia og Norge.

Oslo, i transport- og kommunikasjonskomiteen, den 17. oktober 2012

Knut Arild Hareide

leder

Lars Myraune

ordfører

